

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Lape Pirkanmaa

OT-keskustyöryhmä Pirkanmaa, Kanta-Häme ja Etelä-Pohjanmaa

20.2.2018

Projektikoordinaattori Nanna Miettunen

Mikä osa
koordinoinnista,
kehittämistyös-
tä ja
tutkimuksesta
maakunnan TKI
-toimintaa,
mikä OT-
keskuksen?

- Tarjoaa hoitoa ja tukea kaikkein vaativinta erityisosaamista ja erikoistumista edellyttäville asiakkaille sekä näiden kanssa työskenteleville ammattilaisille: konsultaatiot ja integroitu liikkuva työ.
- Koordinoi palveluiden kokonaisuutta
- Tietoperustainen kehittäminen ja lasten ja nuorten palveluissa toimivan henkilöstön koulutusten koordinaattorooli.
- Uusien ja vaikuttavien näyttöön perustuvien menetelmien implementointi ja ylläpito alueella.
- Vaikuttavuuden ja laadun arviointi ja seuranta.
- Käytäntölähtöinen tutkimus.
- Osallistuminen tutkimusverkostoihin (yliopistot, tutkimuslaitokset jne.) .

OT-Työryhmä Pirkanmaa – Kanta-Häme – Etelä-Pohjanmaa

- Ahonen Timo, Lastensuojelun avopalvelut, Päiväperho/Tampere, varalla Trygg Anna
- Ala-Toppari-Peltola Eija, Lape-muutosagentti, Etelä-Pohjanmaa
- Forsberg, Hannele, sosiaalityön professori, Tampereen yliopisto
- Harrikari Timo, sosiaalityön professori, Tampereen yliopisto
- Harju-Virtanen Hanna, Lape-projektipäällikkö, Tampere
- Joki-Erkkilä Minna, Erikoislääkäri, PSHP, Tays, Oikeuspsykiatrian klinikka
- Kaltiala-Heino Riittakerttu, professori, ylilääkäri, PSHP, Tays, NUPS
- Kurikka Sari, lastenlääkäri, Tampereen kaupunki
- Lähdeaho Marja-Leena, vastuualuejohtaja, ylilääkäri, PSHP
- Martiskainen Mika, apulaisylilääkäri, PSHP, Tays, oikeuspsykiatrian klinikka
- Miettinen Sari, projektikoordinaattori, PSHP, Pippuri-hanke
- Miettunen Nanna, projektikoordinaattori, Pikassos oy/Lape
- Palomäki Seppo, ylilääkäri nuorisopsykiatria, EPSHP
- Parikka Tuulikki, toimialuejohtaja, PSHP, TA6, Kehitysvammahuolto
- Pekuri Jari, Muutosagentti Kanta-Häme
- Pelttari Titta, Lape-muutosagentti, Pirkanmaaliitto
- Puura Kaija, professori, ylilääkäri, PSHP, TA4, LAPS
- Sannisto Tuire, ylilääkäri, Tampereen kaupunki
- Saukko Päivi, Sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntija, Etelä-Pohjanmaan SOTE-maakuntaudistus
- Iltanen Sari ja Tomminen Arja varajäsenenä
- Tuominen Tiina, ylilääkäri, KHSHP
- Virtanen Rita, aluejohtaja, PeLa Länsisuomi
- Anne Haring, Perheoikeudelliset palvelut, Tampere
- Eeva-Liisa Lejon, Johtava sosiaalityöntekijä, Psykiatrian poliklinikka maahanmuuttajille, Tampere

Onko oikeat nimet,
ammatit,
organisaatiot?

Tutkimus ja kehittäminen -alatyöryhmä

- Arto Rautajoki/SonetBotnia
- Seija Junno/Pikassos (Kanta-Häme)
- Outi Wallin/TAMK Sosionomikoulutus
- Tuula Tuominen/Pikassos
- Riitta Salunen/PSHP Perusterveydenhuollon yksikkö
- Hannele Forsberg/Timo Harrikari/Tasy/Soc
- Heini Ristavaara/Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
- Anne Saarijärvi/Sonet Botnia
- Paula Rantamaa/HAMK
- TAYS?
- Marianne Aalto-Siira/Tampereen kaupunki

Sosiaalihuollon porrasteisuus alatyöryhmä

- Marjo Mutanen, palvelupäällikkö, Riihimäki
- Maria Svetloff, johtava sosiaalityöntekijä, Hämeenlinna
- Heini Ristavaara johtava sosiaalityöntekijä, KHSHP
- Heidi Pakkala, hanketyöntekijä Lape hanke/ Eskoon sosiaalipalvelujen ky:n osahanke
- Noora Aarnio, hanketyöntekijä Lape hanke/ Erityispalvelut
- Eija Ala-Toppari-Peltola, muutosagentti Etelä-Pohjanmaa
- Satu Mäki-Fossi, hankekoordinaattori, Lape/Etelä-Pohjanmaa
- Marianne Aalto-Siirto, kehittäjäsosiaalityöntekijä/Tampere
- Titta Pelttari, muutosagentti Pirkanmaa
- Hanna Harju-Virtanen, Lape hankepäällikkö/Pirkanmaa
- Cindi Portin, sosiaalityöntekijä Pela
- Suvi Niemi, sosiaalityöntekijä, Virrat
- Sari Miettinen, projektikoordinaattori, Lape/PSHP
- Nanna Miettunen, projektikoordinaattori, Lape/Pikassos
- Maria Antikainen, projektikoordinaattori (Perhekeskus) Lape/Valkeakoski
- Heli Niemi, kehittämisspäällikkö, Pikassos

**VISIO:
OT – keskus Pirkanmaa,
Kanta-Häme ja Etelä-
Pohjanmaa**

23.1.2018

Maakunta 1

Maakunta 2

Maakunta 3

Osaamis- ja tukikeskus

Tehtävät:

- asiakastyö (konsultaatio, jalkautuminen)
- tutkimus, kehittäminen ja koulutus

ERITYISTASO

ERITYISTASO

ERITYISTASO

P E R H E K E S K U K S E T

PERUSTASO + KUNTIIN JÄÄVÄT PALVELUT (mm.
perusopetus)

OT-KESKUS

Erikoissairaanhoido
Valtioneuvoston asetus
erikoissairaanhoidon
työnjaosta ja eräiden
tehtävien keskittämisestä

Sosiaalihuolto
Asetus valmistelussa

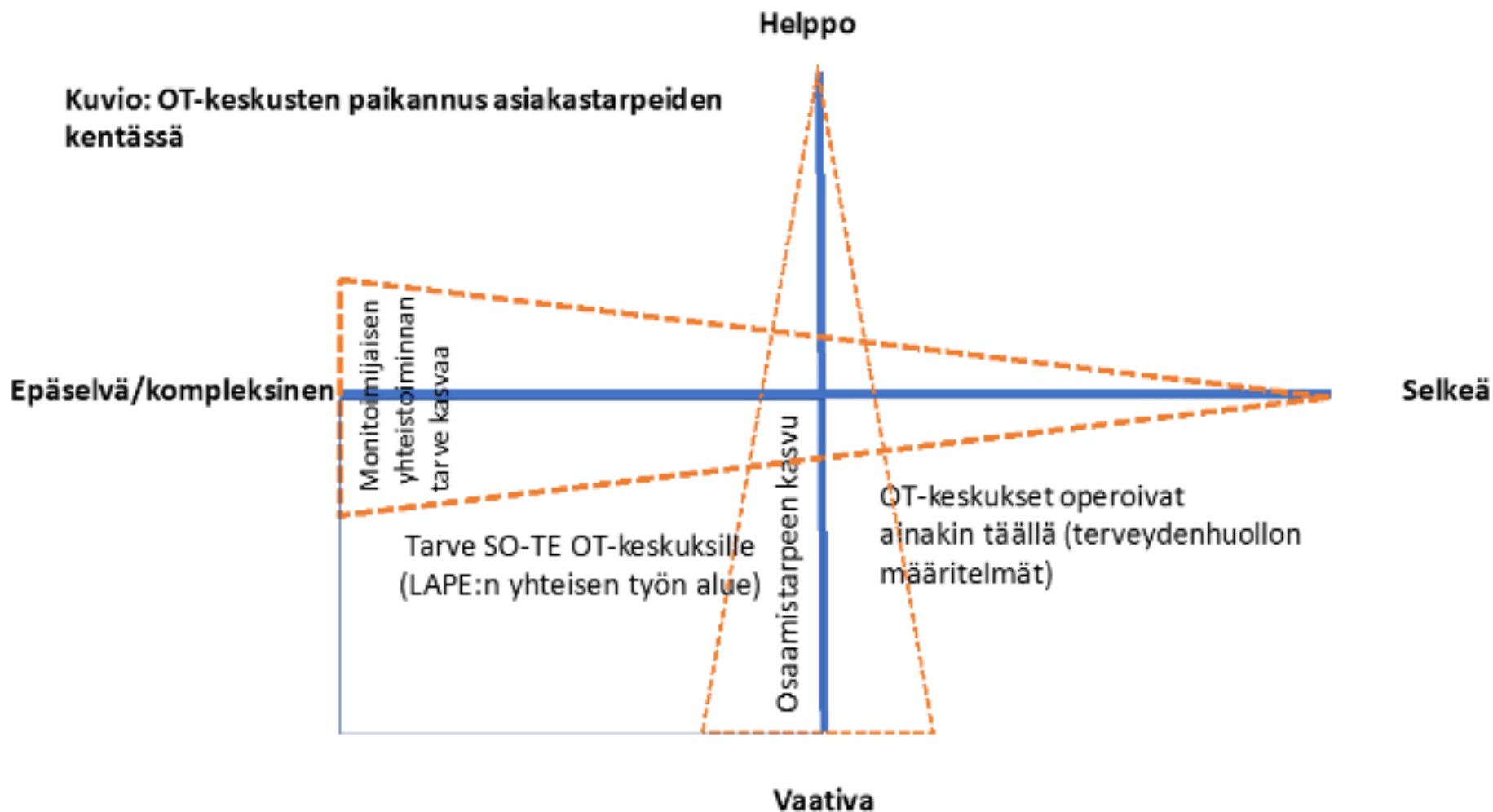
**SO-TE(-SI)
HYBRIDITYÖMUODOT**

ASIAKASTYÖ

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMINEN

- Pyrkii etsimään vastauksia niihin ongelmiin/palvelutarpeisiin, joihin ei olemassa olevalla palvelujärjestelmällä pystytä vastaamaan
 - ↔ käytännössä tarkoittaa tilanteita, kun tarvitaan monialaista tiedontuotantoa ja työskentelyä
- Uusien tilanteiden ja ilmiöiden haltuunottaminen, luomalla toimintamalleja yhdistämällä eri alojen erityisosaamista ja uusinta tutkimustietoa
- Työnjako viiden OT-alueen kesken: Sovitaan, mihin eri alueet keskittyvät.
- Erityistason tutkimusperustainen osaamisen vahvistaminen
- Hakee ratkaisuja koordinaation puuttumiseen, työn epätahtisuuteen, tehtävien tiukkaan rajaamiseen jne.
- Uudenlaisen johtamisen mallintaminen

Kuvio: OT-keskusten paikannus asiakastarpeiden kentässä

Yliruka, Vartio, Alatalo, Gripenberg & Männistö 12.5.2017

18.9.2017

Etunimi Sukunimi

- Tuotantolähtöisestä asiakaslähtöiseen logiikkaan

-Tarjolla oleva palvelutuotanto ei määritä sitä, kenelle löytyy palveluja, vaan palvelut luodaan ja rakennetaan tarpeeseen

Esim: kohti antisosiaalista persoonallisuutta kehittyvät, rikosuralle lähteneet nuoret: Päihdeongelma pitäisi pystyä estämään (ei psykiatrisesti hoidettavia)/mahdollisesti jo vankilatuomioon päätyneet alaikäiset

- Näille nuorille ei tällä hetkellä ole Suomessa heitä palvelevaa sijaishuoltopaikkaa: Ovat liian vaikeita nykyisille sijaishuoltopaikoille ja koulukodeille, päätyvät lopulta aikuisten vankiloihin

→ OT-keskuksen koordinoiva johtamistiimi reagoi ilmiöön, kokoaa moniammatillisen ryhmän erityisasiantuntijoita ongelman ympärille, joilla on mahdollisuus irrottautua määräajaksi (mahdollisesti osa-aikaisesti) päätyöstään kehittämään tutkimusperusteista palvelua kyseiselle asiakasryhmälle

Koordinoiva johtamistiimi

- 3-5 henkilöä: Sekä substanssiosaamista (si-sote) että tärkeimpänä johtamisoosaamista
- Tärkeää monialainen tiimiytyminen
 - Yhteinen työtila (jossa tiloja myös OT-keskuksessa työskenteleville asiantuntijoille ja tutkijoille?) esimerkiksi Tampereen Kauppiin suunnitteilla olevaan Hyvinvointikeskukseen https://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/ajankohtaista/tiedotteet/2017/05/29052017_6.html

→ Tuottaa uudenlaista monialaista työskentelyä, tutkimusta ja ajattelua

OT-keskuksen työntekijät

- OT-keskuksen koordinoiva johtamistiimi, kokoaa tarvittaessa moniammatillisen ryhmän erityisasiantuntijoita ongelman ympärille
- Määräaikaisia: OT-tasolla ei työskentele pysyvä joukko ammattilaisia, vaan liikkuvasti ne ammattilaiset, joiden tuottamaa tietoa kyseisellä hetkellä tarvitaan. OT-toimijoiden tehtävä on tehdä itsensä tarpeettomaksi siten, että tarjotun tuen, koulutuksen ja tutkimuksen myötä osaaminen leviää ja ei tarvita OT-tason osaamista kyseisen ilmiön suhteen.
- mahdollisesti osa-aikaisia (jatkovat myös päätyössään)
- Jostain täytyy löytyä rahoitusta huippuosaajien palkkoihin/tutkimusapurahoihin
- OT-keskuksessa on omia työntekijöitä, työntekijät eivät (pääsääntöisesti?) työskentele otona.
 - Kaksoisvirat

Jalkautuvat
työntekijät/tiimit

- Tarjoaa konsultatiivisen tuen erityis- ja perustason palveluihin, tarvittaessa myös jalkautuen
 - Huom. myös OT-tason asiakkaat ovat yleensä koulussa, varhaiskasvatuksessa, sote-keskuksessa jne. asiakkaana.
- Tehdäänkö malli, jossa ammattilainen voi hakea apua suoraan vai välikäden kautta? Välikäden kuormittaminen, rikkiäinen puhelin....
- Lapsia ja ongelmia ei lähtökohtaisesti siirretä, vaan tuki tuodaan lapsen kehitysympäristöön ja lapsen ja perheen kanssa työskentelevien ammattilaisten tiimiin. Lähtökohta tulisi olla, että esim. lastensuojelussa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä säilyy, mutta hänen ja muiden ammattilaisten rinnalle tiimiin tulee OT-keskuksen osaaja/-t.
- Joissain tapauksissa myös mahdollisuus tehdä päätöksiä?

OT-keskuksen toiminta

- OT-keskus on ”tuulien haistelija”. Valmistautuu tuleviin ilmiöihin kansainvälisen verkoston, kongressien ja tutkimuksen kautta.
Huom. useimmat ilmiöt tulevat Suomeen muutaman vuoden viiveellä, jolloin olisi mahdollisuus varautua asioihin etukäteen. Esim. pakolaisaaltoon ja sen mukanaan tuomiin ilmiöihin olisi voitu paremmin valmistautua monialaisesti, jos olisi ollut resurssia tähän.
- Systemaattinen väitöskirjahautomio; monialainen tutkimustyön rahoittaminen ja suunnitelma siitä, että miten tutkimustieto viedään arkeen: Voitaisiinko luoda systeemi, jossa maakunta rahoittaa omien työntekijöidensä väitöskirjatyötä, jos se tuottaa uutta tietoa, joka hyödyttää organisaatiota?
- Yhteistyön tiivistäminen oppilaitosten kanssa mahdollistaa sen, että uusien tietojen käyttö tulevien ammattilaisten opetuksessa. Eivät siis tule kentälle vanhan tiedon kanssa, vaan valmiimpina ammattilaisina.
- OT-keskuksessa tulevaisuudessa voidaan hyödyntää tekoälyä, jolloin voidaan tehdä louhintatyötä isoista tietomassoista.

Mitä uutta OT-keskus tuottaa?

- Asiakkaiden pompottelun väheneminen: Kenellekään ei enää sanota, että sinun/ lapsesi tarpeisiin ei ole palvelua.
- Joustavaa, aitoa ja asiakaslähtöistä palvelua räätälöidysti (kootaan erilaisia ammattilaisia yhteen tietyn asian ympärille).
- Tarjottu apu ja tuki perustuu viimeisimpään tietoon ja tutkimukseen.
- Tarttuu uusiin tilanteisiin ja ilmiöihin; tutkii, kehittää ja mallintaa näihin toimivia toimintatapoja.
- Tarjoaa konsultatiivisen tuen erityis- ja perustason palveluihin.
- Yhdessä tekemistä, toimivien käytäntöjen mallintamista ja levittämistä.
- Tarjoaa lisätietoa harvinaisiin asioihin. Tai ainakin tiedon siitä, että kenellä on tarkempaa tietoa uudesta asiasta (on osa kansainvälistä osaajaverkostoa).

Seuraavat askeleet

Kevät 2018

- Jokaisen erityisryhmän/kuulemisen jatkoksi sovitaan rukkasesta pieni tiimi, joka jatkaa ao. tahon kanssa tavalla tai toisella ja tuottaa seuraavaan kokoukseen suunnitelman kyseistä erityisryhmää koskien.
- **Torstai 8.2.2018 / THL**
- Eropalvelut – käsittely ryhmätöinä ja puheenvuoroina → uusia ilmiöitä: perheiden monimuotoisuus, kansainvälisyys
- Perheoikeudelliset palvelut/adoptio
- ITLA, näyttöön perustuvat menetelmät (Kasvun tuki –sivusto)

- **Torstai 15.3.2018 / THL**
- SOTE-ohjaus, PASI POHJOLA STM klo 9.15
- Sosiaalihuollon keskittäminen, hallitussihteeri Maria Porko, STM
- Sijaishuollossa olevien vaativat tarpeet, Lastensuojelun keskusliitto

- **Torstai 5.4.2018**
- Vammaispalvelut, Jaana Huhta ja Annika Parsons, STM ja vammaispalveluiden/järjestöjen edustusta
- Maahanmuuttajapalvelut – STM, TEM

Sovittuja pieniä tiimejä:

- OT-mallien visualisointi
- Tilastotietojen kokoaminen ja analysointi /asiakasmäärät)
 - Johtaminen ja rahoitus

Keväälle vielä:

Kuntoutus

Aikuisten palvelut -- aikuispsykiatria,
muut aikuisten palvelut

LASTA; RISE, poliisi, syyttäjätöimi
Hallinnollinen rakenne, johtaminen,
rahoitus, TK

Kevään tavoite ja konkreettinen työsuunnitelma

- Kirkastetaan visio helmikuun aikana. Kirjoitetaan tämä auki.
- Sovitaan alueellisista painopisteistä kansallisessa verkostossa.
- Viedään strategiatasolle maakunnissa.
- Nanna Miettunen vie Pirkanmaalla TKI-ryhmään keskusteluun.
- Muutosagentit Jari, Titta ja Eija vievät maakuntiensa muutostiimeihin keskusteluun.

Sosiaalihuollon porrasteisuus 24.1.2018

- Todettiin, että sosiaalihuollon porrasteisuutta on mielekkäämpää miettiä ja rakentaa kokonaisuutena asiakkuuden alusta alkaen, ja ryhmä ottaa tämän tavoitteekseen.
- Porrasteisuuden yhteydessä hyödynnetään myös suuntima-ajattelua.
- Sovittiin, että luodaan mittari/mittaristo asian/asiakkuuden vaativuustason määrittelyyn ja viedään mittari kokeiluun sosiaalityöntekijöille/arviointitehtävien tekijöille keväällä 2018.
- Otetaan mittarin pohjaksi Päivi Petreliuksen tekemä mittari ”OT-seula”.
- Nanna Miettunen on vielä yhteydessä Päivi Petreliukseen ja tarkistaa, että tämä on ok → Lupa saatu!
- Nanna Miettunen ja Noora Aarnio esivalmistelevat asiaa seuraavaa kokousta varten → on valmisteltu, kokous 6.3.2018

→Sovitaan ”työnjaosta” lasten ja perheiden sosiaalipalvelut työryhmän kanssa

Kysymyksiä ja selvitettäviä/järjestettäviä asioita

- Linkittyminen esi- ja perusopetuksen vaativiin erityispalveluihin ym. kuntiin jääviin palveluihin? Perus- ja esiopetuksen vaativat erityispalvelut mukaan OT-työskentelyyn!
- Tutkimus- ja kehittäminen alatyöryhmän täydentäminen: PSHP erikoissairaanhoido?
 - Etenemissuunnitelman laatiminen
- Kuinka onnistutaan olemaan rakentamatta lisää siloja, monimutkaistamasta rakennetta entisestään?
- OT-keskus tulee vahvemmin nivoa osaksi koulutusrakenteita pitkällä tähtäimellä.

Nämä työn alla sekä valtakunnallisesti että Pirkanmaan sote- valmistelussa

- Mikä tulee olemaan OT-keskuksen resurssointi? Ja toimintamandaatti? Nämä määrittävät paljon sitä, mitä voidaan suunnitella. Tästä tärkeää saada kansallinen yhteinen kuva.
- Yhteys maakuntien ja yhteistyöalueiden TKKI-rakenteisiin jäsennettävä. Maakunnan kehittämisyksikköön resursoidaan rahaa. Tuleeko OT-keskus miettiä osaksi tätä? Ainakin tutkimuksen ja kehittämisen osalta?
- Tarvitaan myös kiinteä paikka, yksikkö, jossa ihmiset ovat fyysisesti töissä, pelkkä verkostomainen rakenne ei riitä

- Tehtävien tiukka rajaaminen: sille tärkeää tehdä jotain: Raamien sisällä pitäisi löytyä joustoa
- Väliinputoajien ongelmaan tärkeä tarttua, vammaispalvelut
- Alueiden (Pirkanmaa, Kanta-Häme, Etelä-Pohjanmaa) huomioiminen: edellyttää yhteistä johtotiimiä → miten varmistetaan alueiden osallistaminen myös valmisteluvaiheessa?
- Myös monitieteisyyden ulottuminen myös koko OT-alueelle
- Miten järjestäjä –tuotanto kokonaisuus muodostetaan? (TKKI järjestäjätoimintoa, OT palvelutuotantoa)
- Yhdyspintatyöskentely: evat, koulukodit jne yhteinen työskentely myös koulujen kanssa
- OT-keskuksen asiakkaat: Monta vaikeaa ongelmaa – tai hyvin harvinaisia dramaattisia ongelmia
- Järjestelmälähtöiset ongelmat
- ASIAKASLÄHTÖISYYS
- Nykyisessä tilanteessa yliresurssointi väärässä paikassa: sekavasta kokeilupalveluista hallittuun resurssien käyttöön
- Pidettävä mielessä myös tutkimus ja kehittämistoimintaan on riittävä resurssia myös perustason palveluihin
- Rakenteellinen sosiaalityö missä?

THL-rukkanen	Teema	Tampereen työryhmä	Teema
15.3.2018	SOTE-ohjaus Sosiaalihuollon porrasteisuus Sijaishuollon erityiskysymykset	27.3. 12-15 Pirkanmaaliitto, Roine - KOKOUS PERUTTU!!	
5.4.2018	Vammaispalvelut Maahanmuuttajapalvelut	25.4. 12-15 Pirkanmaaliitto, Valimo	Vammaispalvelut Maahanmuuttajapalvelut? (Sosiaalihuollon porrasteisuus ja OT-keskukseen tulevat asiat/asiakasryhmät) OT-keskusverkoston konkretisointia Johtaminen
16.5.2018		22.5. 12-15 Pirkanmaaliitto, Roine	Yhdyspinnat aikuisten palveluihin Jatkuu: OT-keskukseen tulevat asiat/asiakasryhmät) OT-keskusverkoston konkretisointia Johtaminen Kesäkuun OT-kokouksen tehtävän valmistelu? Syksyn kokousaikataulu ja teemoittaminen
11.-12.6.2018 Valtakunnallinen kokous kaikille OT-kehittämistyössä mukana oleville			

THL-rukkanen	Teema	Tampereen työryhmä	Teema
13.6.2018			<ul style="list-style-type: none"> - Linkittyminen esi- ja perusopetuksen vaativiin erityispalveluihin ym. kuntiin jääviin palveluihin? - Arvot - Keväältä jatkuvat teemat - Rahoitus - OT-keskusten keskinäinen työnjako - Tutkimus ja kehittäminen - Somaattisen sairaanhoidon asemoituminen
14.8.2018			
4.9.2018			
2.10.			
Marraskuu			

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten
ja perheiden hyvää arkea

LAPE

KIITOS

NANNA MIETTUNEN

nanna.miettunen@pikassos.fi

p. 050 3495610

stm.fi/lape

#lapemuutos

#kärkihanke